

Geen woorden maar daden

Kerkdienst in de Christus Triumfatorkerk op 9 november 2025, Diaconale zondag

Voorganger: ds. Jaap van den Akker

Lezing: Jacobus 2

KOMEN

- Welkom
- Aanvangslied: 'Zoekend naar licht' (Lied 1005: 1, 3 en 4)
- Moment van Stilte
- Bemoediging en groet
- Psalm van de zondag 'Zegen, mijn ziel, de grote naam des Heren' (Psalm 103: 1 en 3)
- Kyriegebed
- Glorialied: 'Vader, die woont in hemels licht' (Lied 370: 1 en 3)

Woord

- Met de kinderen
Gebed
Gesprek/verhaal
Lied 'Als je geen liefde hebt oor elkaar' (Hemelhoog 388)
- Inleiding op het thema: Geen woorden maar daden? (diaken)
Geen woorden maar daden. Diaconie, dat is de handen uit de mouwen steken. Omzien naar anderen, de helpende hand toesteken. Het woord in de praktijk brengen.
Geen woorden maar daden.
Zo bezien is het een tegenstelling.
Niet zeggen dat je iemand helpt, maar het daadwerkelijk doen.
Als een vriend om hulp vraagt en het is een kleine moeite, dan is het bijna vanzelfsprekend om te helpen.
Maar hoe zit het als je iemand niet kent?
Er zijn mensen die het niet kunnen aanzien als mensen tekortkomen en hulp nodig hebben. Die komen in actie.
Er zijn ook mensen die desgevraagd in actie komen.
Zoveel mensen er zijn, zoveel verschillen zijn er ook.
Tijdens een diaconale zondag willen we het werk van de diaconie zichtbaar maken in de dienst. We hebben voor u een lunch bereid met groenten geoogst bij Wijdehorst in Wassenaar. Als diaconie steunen we Wijdehorst omdat men daar oog heeft voor verhouding van ons voedsel en de schepping. Zo bezien is de lunch een heel klein beetje omzien naar de schepping.
Als diaconie steunen we ook de Broodexpress die ervoor zorgt dat brood over blijft bij bakkers, terecht komt bij mensen die het thuis moeilijk hebben. En bij mensen zonder dak boven het hoofd.
En als gemeente zamelen we in voor de voedselbank in Mariahoeve. De ene veel, dan weer iets minder, dan weer heel veel.
Van beide organisaties zijn deze ochtend mensen aanwezig in de kerk, Willem en Harold. Ze blijven na de dienst voor de lunch en vertellen graag met u over wat zij allemaal doen. En waarom zij dat doen.
Het is bij hen, geen woorden maar daden. Hoewel. Is dat echt het hele verhaal?
Waarom breng je een pak rijst naar de voedselbank? Doneer je iets extra's voor de Broodexpress? Omdat het je raakt dat mensen dat nodig hebben? Omdat je altijd al iets wilde doen, maar daar niet aan toekwam? Omdat het moet? Maar waarom moet het dan?
Misschien denkt u nu, voor een diaken die doet, stel je wel heel veel vragen. En dan komt er zo direct ook nog een preek...

Na de dienst is er koffie en een broodje en een kopje soep. Misschien is er dan een moment het er even over te hebben.

Zoals gezegd, Willem en Harold eten met ons mee, zij delen hun gedachten over hun helpende werk graag met u. De diakenen zijn ook aanwezig, zij lopen misschien wat rond. Want de tafel, die dek je niet met woorden. Daar moet je toch echt iets voor doen.

- Lied 'Gij hebt uw woord gegeven' (Lied 345: 1 en 2)
- Bijbellezing: Jacobus 2: 14-18 en 24-26
- Lied: 'Wat vraagt de Heer nog meer van ons' (Lied 992)
- Preek

Geen Woorden maar daden

Toen ik het thema van deze diaconale dienst opperde, riep dat uiteraard meteen allerlei associaties. Zo blijken er drie van de vijf diaken supporter te zijn van een zekere Rotterdamse voetbalclub. Die de kreet: *Geen woorden maar daden* tot een motto heeft gemaakt. Het is een soort geloofsbelijdenis van Feyenoord.

Hoewel. Het lukt niet altijd, dacht ik, toen in de uitslag van Stuttgart – Feyenoord las

Ook in de kinderkerkapp riep thema van deze dienst wat vragen op. Iemand suggereerde dat Feyenoord wel mijn favoriete voetbalclub moest zijn, als we vandaag een kerkdienst hebben, met dit motto.

En inderdaad ik kom uit de regio Rijnmond en inderdaad ik houd best van voetbal, en inderdaad ik ben al sinds mijn lagere school tijd enthousiast aanhanger van een Rotterdamse voetbalclub, maar helaas voor deze schrijfster: mijn favoriete club bevindt zich aan de noordzijde van Maas en speelt echt in het mooiste stadion van Nederland, dat niet voor niets Het Kasteel heet.

Goed, genoeg over voetbal – hoewel...

Als er één is die het lijflied van Feyenoord, uit zijn hoofd en uit volle borst zou meezingen dan is dat Jacobus. Deze schrijver van dat hele dunne briefje achterin de bijbel. Of hij echt zelf de schrijver is weten we natuurlijk niet, maar deze brief zou geschreven zijn door Jacobus, de broer van Jezus, die één de grote leiders was van de vroege kerk. Hij was, zeg maar, de eerst voorzitter van de kerkenraad, toen de eerste christenen een grote vergadering hadden in Jeruzalem in 50 na Christus. Hij wordt door Paulus, ook niet de minste - in adem genoemd met Johannes en Petrus als leiders van de prille christengemeenschap.

En hij heeft dus dit briefje nagelaten. De brief van Jacobus. Vijf hoofdstukken, vier baadjes in mijn bijbeltje. De theorie is dat het een preek van deze Jakobus zou kunnen zijn die na zijn dood is uitgewerkt tot een soort brief en zo in onze bijbel terecht is gekomen.

En die brief is een beetje een vreemde eend in de bijbelse bijt.

Zeker voor ons protestanten.

Onze protestantse theologie leunt zwaar op Paulus, omdat Luther en Calvijn sterk op Paulus leunen. Luther las in de brief van Paulus aan de Romeinen dat je alleen door het geloof in Gods genade behouden kunt worden – in de hemel kunt komen zeg maar. En Gods genade om in de hemel te komen, is niet te beïnvloeden door goede werken. Gods genade is gratis, die krijg je zo maar, uit liefde.

Al onze goede bedoelingen en goede werken zullen God niet beïnvloeden in zijn liefde en genade. Het is eerder andersom, zeiden Luther en Calvijn: als we ontdekken dat God vol liefde en genade is, ga je daar vanzelf naar leven. Goede werken, boetedoening of aflaten zijn voor je behoud niet nodig.

Dat is mooi.

Sola gratia heet dat in de theologie. Uit Gods genade mogen we leven. Eeuwig leven.

Dat geeft lucht en ruimte. Vrijheid om mens te worden naar Gods bedoeling.

Zo is het bedoeld. Maar het ging in onze kerkgeschiedenis wel een eigen leven leiden. Mensen die zich misdroegen omdat ze toch wel behouden, uitverkoren waren. Of andersom, mensen die stil in een hoekje gingen zitten, om dat alles wat ze deden en toch niet toe deed. Paulus was ook niet zaligmakend, blijkbaar.

Daarom is het mooi dat de bijbel zo'n veelzijdig boek is.

Regelmatig zegt Jezus in het evangelie: "Je geloof heeft je behouden", maar Hij zegt er meteen achteraan: "en zondig niet meer." Wat je doet, doet er toe.

En even verderop zegt Jezus: alles wat je voor de minste van mijn broeders en zusters hebt gedaan – dat heb je voor mij gedaan. Het doet er dus toe hoe je leeft en wat je doet voor een ander, want in die ander, in je naaste mag je Jezus herkennen.

Jezus sprak niet alleen over liefde, genade en vergeving, maar hij leefde dat ook voor. Hij genas zieken en gaf voedsel aan de hongerigen. Jezus was het levende voorbeeld van geloof in actie.

En deze brief van Jacobus, een beetje achterin onze bijbel weggestopt, past daar helemaal in. Als je gelooft moet je er ook naar leven.

Dat is kortweg de boodschap van Jacobus: "Wat heeft het voor zin als iemand zegt te geloven, maar hij handelt er niet naar?"

Practice what you preach – zouden we nu zeggen. Doe wat je zegt. Dat hoort iedereen toch te doen?

Jacobus wordt er zelfs cynisch van. "Als iemand nauwelijks kleren heeft of voedsel en je zegt dan: 'Het ga je goed! Kleed je warm en eet smakelijk!' zonder de ander te voorzien van de eerste levensbehoeften, dan maak je jezelf belachelijk.

Sterker nog. Jacobus vertelt dat Rachab, een Kanaänitische, niet joodse vrouw, nota bene een vrouw van lichte zeden, deze Rachab laat zien dat ze geloofde. Niet door vroom te leven of de Bijbel te lezen, maar door de verkenner van de Hebreërs uit de woestijn te ontvangen en de intocht in het Beloofde land mogelijk te maken.

Jacobus brengt zo het evenwicht weer terug in het evangelie. Geloof dat is iets dat zich vanbinnen afspeelt. Een zoektocht naar wie God is en waar en of je iets van Hem merkt. En als we iets van God hebben ervaren kunnen we dat met elkaar delen. In gebed, in gesprek over hoe we bijbelse verhalen interpreteren en hoe we gemeente van Christus zijn. Geloof speelt zich af in Jezus als je je opgetild voelt, als je wordt opgetild – soms even – uit je gewone leven, als je warm wordt van iets dat je meemaakt of wordt aangezegd – het is allemaal waar, en Jacobus zou het meteen met je eens zijn. Maar zou hij er achteraan zeggen: dat is maar de helft. Dat geloof, dat gáán in het spoor van Jezus uit zich ook, móet zich ook uiten in hoe je bent en hoe je leeft en welke keuze je maakt en hoe je je gedraagt ten opzichte van anderen. In woord en daad dus - beide horen onlosmakelijk bij elkaar.

Jacobus was net als zijn broer een gelovige Jood. Voor hem was het vanzelfsprekend dat geloven en leven uit je geloof bij elkaar horen. Dat zit namelijk in het Hebreeuwse woord voor 'woord' zelf: *dabar*. *Dabar* betekent niet alleen *woord*, het betekent ook *daad*. Je luistert pas naar een gesproken woord, als je ook uitvoering geeft aan dat woord. Zeggen en doen horen in het Hebreeuws onlosmakelijk bij elkaar.

In het Hebreeuws moeten woord en daad dus samen gaan. Als je iets zegt te doen moet je het ook doen. Als je iets wordt opgedragen dat krijgt dat woord pas zijn beslag als je het ook hebt uitgevoerd.

Als je dat hoort dan krijgt de hele discussie sinds de reformatie een andere lading.

Dan valt de tegenstelling weg.

Het woord horen en verstaan, je innerlijk aangesproken weten, Gods nabijheid ervaren en dus ook zijn liefde en genade, dat valt samen met daaruit gaan leven. *Heb je naaste lief als jezelf en*

God boven alles dat zegt twee keer hetzelfde. God liefhebben *is hetzelfde* als het liefhebben van je naaste.

En als je niet zo zeker weet of je wel gelooft. Als je op zoek bent naar bevestiging van je geloof en niet zo goed weet waar je iets van God zou kunnen vinden: het werkt ook andersom. Als jij doet wat je hand vindt om te doen. Als jij er probeert te zijn voor de ander en iets van je overvloed te delen, of als je ervaart dat een ander met jou deelt, omdat je ergens tekort komt, dan is dat ook geloof. Dan is God daar ook. Dan ontmoet je God in die ander.

Het is dus niet: Geen woorden maar daden.

Het is ook niet geen daden, maar woorden. Het is allebei: *dabar*. Je voegt de daad bij het woord, anders is je woord niets waard. En als je geen woorden hebt, dan doe je wat je hand vindt om te doen en daarin spreek je meer dan duizend woorden.

Of in voetbal taal: Niet de dadendrang van Feyenoord, niet de praatjes van Ajax, maar de eenvoud van Sparta.

En: dank dus aan al die mensen van Team Meeleven die mensen bezoeken en zo betrokken houden.

Dank aan al die klussers die de jeugdruime zo mooi maken.

Dank aan koffiezetters en maaltijdkokers die gastvrijheid verlenen in onze kerk of waar dan ook.

Dank aan iedereen die iets inlevert voor de voedselbank en dank aan Harold en zijn mensen die zorgen dat dat goed terecht komt.

Dank aan Willem die het brood dat overschiet de volgende dag al een goede bestemming geeft.

En dank onze diakenen die ver weg en dichtbij proberen iets van God te laten zien gewoon, door te doen.

Woordeloos komt zo het Evangelie ter sprake,

Dus ga maar, toe maar, leef het goede leven. Je bent een gezegend mens. Je mag leven in en uit Gods genade.

Amen

- Muzikaal intermezzo

ANTWOORD

- Lied 'Ubi caritas' (Lied 568a)
- Dankgebed, voorbeden, Onze Vader, stil gebed
- Collecte

GAAN

- Slotlied: 'Gij hebt o Vader van het leven' (Lied 823: 1 en 4)
- Zegen